

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอป่าบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ชื่อและนามสกุล นางสาวกนกพร พุดอักษร
แขนงวิชา การเมืองการปกครอง
สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. ศาสตราจารย์ ดร. ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์
2. รองศาสตราจารย์ ดร. เสนีย์ คำสุข

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา^๑
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2556

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา วงศ์ไกรเดศ)

กรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร. ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เสนีย์ คำสุข)

ประธานกรรมการบันทึกศึกษา

(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

**ชื่อวิทยานิพนธ์ บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
ในอำเภอป่าบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี**

**ผู้วิจัย นางสาวกนกพร ผุดอักษร รหัสนักศึกษา 2518000589 ปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
(การเมืองการปกครอง) อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร เสรีรังสรรค์
(2) รองศาสตราจารย์ ดร. เสนีย์ คำสุข ปีการศึกษา 2555**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในอำเภอป่าบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในอำเภอป่าบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย (1) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2) ข้าราชการประจำในพื้นที่ (3) ประธานสมาคมประจำตำบลในพื้นที่ และ (4) ประธานกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในพื้นที่ ได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำนวนทั้งสิ้น 32 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ และเครื่องบันทึกเสียงในภาคสนาม รวมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่

ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นประชาชนผู้มีสิทธิและบทบาททางการเมืองขึ้นพื้นฐาน เช่นเดียวกับประชาชนทั่วไป แต่จะมีความเป็นกลางทางการเมือง เพราะมีหน้าที่สำคัญที่จะต้องให้ความเสมอภาคกับประชาชนทุกคน ในอนาคตบทบาททางการเมืองย่อมมีมากขึ้น เพราะความเข้มข้นทางการเมือง สำหรับบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ส่วนใหญ่จะมีผลต่อการตัดสินใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับพื้นฐาน เนื่องจากมีความสัมพันธ์ค่อนข้างใกล้ชิดกับประชาชนในท้องที่เป็นอย่างดี ทำให้การสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมีความราบรื่น และได้รับความเชื่อถือจากประชาชนทั่วไปได้เป็นอย่างดี

**คำสำคัญ บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมือง อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)
อำเภอป่าบ้านนาเดิม**

Thesis title: Role that Involve in Politics of the Regular Village Health Volunteers
in Bannaderm Districts, Surat Thani Province

Researcher: Miss Kanokporn Phudaksorn; **ID:** 2518000589; **Degree:** Master of Political Science (Politics and Government); **Thesis advisors:** (1) Dr. Thirapat Serirangsan, Professor; (2) Dr. Senee Khamsuk; **Academic year:** 2012

Abstract

The purposes of this study were to examine Role that Involve in Politics of the regular Village Health Volunteers in Bannaderm Districts, Surat Thani Province. That affect the political participation of the people Bannaderm Districts, Surat Thani Province.

The samples were divided into four groups consisting of: (1) The local government administration (2) senior official in the area (3) the district community area, and (4) the group of volunteers in the villages in the area. Derived from a specific model. A total of 32 subjects used in this study were interviewed. And equipment in the field. Including relevant documents from various agencies in the area.

The research findings that the member of Volunteers as a national and political rights, such as the general public. But the principle of political neutrality is an important role to provide equality to all citizens. Political role in the future will be more because of the intense political. For political role of the village health volunteers mainly affects the decision to participate in the political level. Because of the relatively close relationship with the local people as well. The communication. Public relations activities related with the smooth. And have earned the trust of the general public as well.

Keywords: Role that Involve in Politics, Village Health Volunteers, Bannaderm Districts

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช รองศาสตราจารย์ ดร. เสนีย์ คำสุข สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่ง เสร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณคณาจารย์ ข้าราชการ และตัวแทนกลุ่มองค์กร ในอำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลและแนะนำเกี่ยวกับงานการเมืองการปกครองที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอบคุณคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช เพื่อนักศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ แนะนำ และให้กำลังใจตลอดมา

กนกพร ผุดอักษร

มิถุนายน 2556

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	๑
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๑
กิตติกรรมประกาศ	๙
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕
กรอบแนวคิดการวิจัย	๕
โจทย์วิจัย	๕
ขอบเขตของการวิจัย	๖
ข้อจำกัดในการวิจัย	๗
นิยามศัพท์เฉพาะ	๗
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๙
บทที่ ๒ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๑๐
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทนาท	๑๐
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๑๓
ความเป็นมาของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน	๑๗
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒๕
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอปานนาดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๒๗
แผนที่แสดงข้อมูล อำเภอปานนาดิม	๓๔
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๓๕
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๓๕
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๓๗
การเก็บรวบรวมข้อมูล	๓๘
การวิเคราะห์ข้อมูล	๓๙

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
ตอนที่ 1 สถานภาพของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง	40
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานหรือประเด็นปัญหา	41
ตอนที่ 3 ข้อสรุปที่ได้จากการค้นพบ	54
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	62
สรุปการวิจัย	62
อภิปรายผล	66
ข้อเสนอแนะ	73
บรรณานุกรม	77
ภาคผนวก	82
ก ผู้ให้ข้อมูลของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	82
ข ข้อมูลประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง	85
ค เครื่องมือการวิจัย	88
ประวัติผู้วิจัย	92